

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності «076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка, планування та управління бізнесом»
на тему: «Шляхи підвищення інвестиційної привабливості регіону (на
прикладі Одеської області)»

Виконавець:

студентка 65 групи ФЕУП
Сидоренко Олена Віталіївна

(підпис)

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Доброва Наталя Василівна

(підпис)

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Важливим фактором забезпечення сталого розвитку економіки країни та становлення її позитивного іміджу на світовій арені є інвестиційна привабливість держави. Інвестування значною мірою впливає на вирішення соціально-економічних проблем, з якими стикається будь-яка країна. Саме тому актуальність теми магістерської роботи обумовлюється тим, що на сучасному етапі розвитку економічних відносин між країнами світу роль інвестицій продовжує зростати протягом десятиріч. У процесі глобалізації економіки, всі держави світу тісно взаємопов'язані між собою економічними відносинами. На сьогодні для кожної країни та регіону важливу роль відіграють високотехнологічні галузі залучені в міжнародний обмін. А як відомо, інвестиції є важливим чинником економічного зростання, саме тому кожна країна та окремо регіон зацікавлені в залученні коштів в свою економіку. Одеський регіон не є винятком в цьому процесі.

Сучасний етап розвитку інвестиційних відносин стверджує про те, що держава перебуває у досить складному становищі. На фоні чисельних неефективно функціонуючих інвестиційних проєктів, а також нестабільної економічної ситуації в країні, більшість іноземних інвесторів з недовірою відносяться до створення проєктів в регіонах України. Саме тому, актуальним є детальний аналіз реального інвестиційного становища регіону, питання залучення іноземних інвестицій, а також можливі шляхи покращення інвестиційної привабливості регіону та країни в цілому.

На сучасному етапі розвитку економіки України виникла об'єктивна необхідність активізації інвестиційної діяльності, бо саме вона є вирішальною ланкою всієї економічної політики держави, яка забезпечує стабільне економічне зростання країни в цілому та її регіонів зокрема. Водночас суттєві структурно-технологічні зрушення в економіці, ринковій та інформаційно-комунікаційній інфраструктурі вимагають потужного фінансового забезпечення.

Залучення та ефективне використання інвестиційних ресурсів є одним з найефективніших джерел розвитку виробництва в регіоні. Це зумовлено тим, що інвестиції торкаються усіх сфер господарської діяльності регіону та країни в цілому і створюють багато можливостей для успішної реалізації поставлених цілей, досягнення соціального ефекту, майбутнього процвітання. Саме тому, важливим чинником є створення сприятливих умов за яких інвестор вклав би свої кошти саме в цю область. Основою для прийняття рішення інвестора про вкладення коштів буде рівень інвестиційної привабливості та інвестиційного клімату в регіоні.

Серед публікацій з приводу теоретичних та практичних досліджень інвестиційної привабливості, варто відзначити праці таких вітчизняних та іноземних науковців, як В. Дорохов, М. Піндура, Л. Петкова, В. Проскурін, В. Ушаков, А. Асаул, Я. Задорожна, Л. Дяченко, С. Ішук, Т. Кулініч, С. Петровська, Н. Макарій, О. Носова, Т. Момот, А. Дука, Л. Борщ, С. Герасимова, Б. Данилишин, Н. Ткаленко.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні шляхів підвищення інвестиційної привабливості Одеської області.

Завдання дослідження:

- визначити основні теоретичні аспекти інвестиційної привабливості області;
- визначити методи та показники для оцінки інвестиційної привабливості Одеської області;
- розглянути сучасний соціально-економічний стан Одеської області та проаналізувати інвестиційну привабливість регіону у порівнянні з іншими областями України;
- розкрити основні напрями державного регулювання інвестиційної привабливості;
- розрахувати інтегральний показник інвестиційної привабливості Одеської області та проаналізувати його результат;
- обґрунтувати шляхи підвищення інвестиційної привабливості Одеської області.

Об'єкт дослідження - інвестиційна ситуація в Одеської області.

Предмет дослідження - сукупність теоретичних та практичних аспектів відносно шляхів підвищення інвестиційної привабливості регіону.

Методи дослідження в процесі дослідження застосовувались: методи теоретичного узагальнення і порівняння (аналіз і синтез, індукція і дедукція), методи зведення, групування та узагальнення, економіко-статистичні, метод інтегральної оцінки.

Інформаційною базою дослідження слугували наукові публікації та монографічні видання вчених, нормативно-законодавчі акти України, матеріали наукових конференцій і досліджень, звіти та аналітичні матеріали відповідних державних органів, дані звітності офіційних статистичних збірників, інформаційні дані, управлінського та аналітичного обліку діяльності державної організації «Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень національної академії наук України.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменувань) та 3-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 88 сторінок. Основний зміст викладено на 75 сторінках. Робота містить 13 таблиць, 15 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 1 статтю: Інвестиційна привабливість регіонів України як фундамент сталого економічного розвитку країни// Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2018. – № 5 (257). – 244 с., С. 50.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «*Теоретичні аспекти інвестиційної привабливості регіону*» розглянуто сутність інвестиційної привабливості

країни та регіону, фактори та основні методи оцінки інвестиційної привабливості регіону.

У другому розділі *«Аналіз інвестиційної привабливості Одеської області»* проведено оцінку на базі основних показників, які визначають рівень інвестиційної привабливості в регіоні, а також визначено місце Одеської області серед регіонів України.

У третьому розділі *«Шляхи підвищення інвестиційної привабливості Одеської області»* розраховано інтегральний показник інвестиційної привабливості та запропоновано основні шляхи підвищення інвестиційної привабливості Одеської області.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

1. У сучасній науці багато уваги приділяється дослідженню сутності інвестиційної привабливості регіону, проте вітчизняні економісти не мають єдиної позиції трактування щодо розуміння сутності «інвестиційна привабливість регіону». Також сформульовано три методи оцінки інвестиційної привабливості регіонів, а саме: рейтинговий метод, метод інтегральної оцінки, описово-творчий метод.

2. Одеська область розташована на крайньому південному заході України Головна особливість економіко-географічного розташування області – її приморське та прикордонне положення. На сьогоднішній день в області є 26 адміністративних районів, 19 міст, у тому числі 7 – обласного підпорядкування, 12 – районного; 33 селища міського типу; 1139 сільські населені пункти. В області функціонує 110 промислових підприємств. Провідне місце в структурі товарної продукції займає харчова промисловість та перероблення сільськогосподарських продуктів. У структурі промислового виробництва області значна роль належить легкій промисловості. За своїм туристично-рекреаційним потенціалом Одеська область посідає одне з провідних місць в Україні.

3. Аналіз основних макроекономічних показників показав, що обсяг надходжень прямих іноземних інвестицій в 2017 році складає 1363.2 млн. дол. США, що на 2.5% вище ніж в 2016 році. Основний їх обсяг надходить до проектів переробної промисловості, енергетики, портової та транспортної інфраструктури. Країнами-лідерами, які інвестують в українську економіку є Кіпр, Сінгапур, Нідерланди та Велика Британія. Аналіз капітальних інвестицій показав позитивну тенденцію до росту вкладень за 2014-2017 рр, та склав 22299,7 млн. грн в 2017 році, що на 33,3% більше порівняно з 2016 р. Майже 62% капіталовкладень здійснюється за рахунок власних коштів підприємств та організацій.

4. Аналіз основних макроекономічних показників дав змогу з'ясувати місце Одеської області серед всіх областей України. Таким чином, за обсягом валового регіонального продукту Одеська область зайняла 3 місце (149 811 млн. грн), за обсягом валового регіонального продукту на душу населення – 6

місце (50 159 млн. грн), за обсягом прямих іноземних інвестицій регіон посів 3 місце (1363,2 млн. дол. США), а за обсягом капітальних інвестицій – 4 місце (22299,7 млн. грн). За результатами Євро-рейтингу інвестиційної привабливості, в якому приймали участь 22 області (без урахування Донецької та Луганської областей) України – Одеська область зайняла 5 місце в 2017 році та за результатами II кварталу 2018 року опустилась на 1 позицію нижче – 6 місце, проте попереду ще 2 квартали, тому робити остаточний висновок ми не можемо. Даний результат свідчить, що Одеська область має досить високий рівень інвестиційної привабливості.

5. За допомогою методики Бланка здійснено розрахунок інтегрального показника інвестиційної привабливості Одеської області, який показав на якому рівні знаходиться інвестиційна ефективність області в 2017 році. Результат зафіксований на рівні 0,3269 – свідчить про те, що Одеська область знаходиться в середньому діапазоні, на що вказують і обсяги основних макроекономічних показників та місце по даним показникам серед всіх областей України.

6. Розроблений прогноз основних показників інвестиційної активності Одеського регіону на основі лінійного тренду, показав, що прогнозний обсяг прямих іноземних інвестицій на кінець 2018 року становитиме 1222,92 млн. дол. США, що на 8,9% нижче ніж в 2017 р. На відміну від прогнозів надходження прямих іноземних інвестицій, прогноз на здійснення капітальних інвестицій на 2018-2019 рр. в регіоні є позитивним, оскільки прогнозний обсяг капіталовкладень на кінець 2018 року зросте до 22 515,6 млн. грн, а в 2019 р – до 25 337,8 млн. грн.

7. При аналізі інвестиційної привабливості Одеського регіону були виявлені основні причини, які заважають формуванню сприятливого інвестиційного середовища та запропоновані дієві шляхи вирішення цих проблем та залучення іноземних інвестицій в економіку регіону, а саме: реалізація регіональних програм, які працюють сьогодні в Одеському регіоні; державна підтримка в реалізації інвестиційних проектів спрямованих на розбудову туристичної інфраструктури, агропромислового комплексу, впровадження сучасних технологій; концентрація наявних ресурсів у пріоритетних галузях економіки; інвестування в людський потенціал; удосконалення законодавчої та нормативно правової бази, спрощення податкових процедур: зменшення рівня податків для іноземних інвесторів; доступ потенційних інвесторів до інформації щодо наявних об'єктів інвестування.

АНОТАЦІЯ

Сидоренко О.В. «Шляхи підвищення інвестиційної привабливості регіону (на прикладі Одеської області)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою «Економіка, планування та управління бізнесом». - Одеський національний економічний університет. - Одеса, 2018 .

У роботі розглядаються теоретичні аспекти інвестиційної привабливості регіону, фактори та умови формування інвестиційної привабливості в регіоні, методи та критерії оцінки інвестиційної привабливості регіону.

Проаналізовано основні показники інвестиційної привабливості Одеського регіону, на основі якого визначено місце Одеської області серед областей України.

Запропоновано інтегральний показник інвестиційної привабливості Одеської області, основні напрями поліпшення інвестиційного середовища та прогноз основних макроекономічних показників інвестиційної привабливості Одеського регіону.

Ключові слова: інвестиції, інвестиційна привабливість, іноземні інвестиції, оцінка інвестиційної привабливості, державне регулювання, прогноз, капітальні інвестиції, інтегральний показник.

ANNOTATION

Sidorenko O. V., "Ways to increase the investment attractiveness of the region (on the example of Odessa region)".

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty "076" Entrepreneurship, Trade and Stock Exchanges" under the Master's program "Economics, Planning and Business Management". - Odessa National University of Economics. - Odessa, 2018

In qualifying work the theoretical aspects of investment attractiveness of the region, the factors and conditions for the formation of investment attractiveness in the region are considered. The methods and criteria for assessing the investment attractiveness of the region are researched.

The main indicators of the investment attractiveness of the Odessa region are analyzed, on the basis of which the place of the Odessa region among the regions of Ukraine is determined.

The integral indicator of the investment attractiveness of the Odessa region is proposed. The main directions of improvement of the investment environment and the forecast of the main investment indicators of the Odessa region are proposed.

Key words: investments, investment attractiveness, foreign investments, estimation of investment attractiveness, state regulation, forecast, capital investments, integral indicator.